

РЕШЕНИЕ

№ 6427

гр. София, 09.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 154 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Д.Б.А.

при участието на секретаря С.С.Ц.

като разгледа докладваното от Д.Б.А. Гражданско дело № 20221110151392 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано въз основа на искова молба, подадена от /фирма/, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, против О. Г., ЕГН *****, с адрес: *****, с която са предявени обективно, кумулативно съединени искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 8 348,54 лв., представляваща главница по договор за кредит за текущо потребление, ведно със законната лихва от 21.09.2022 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на 3 776,58 лв. за периода от 16.03.2019 г. до 12.09.2022 г., санкционираща лихва в размер на 770, 43 лв. за периода от 07.06.2018 г. до 20.08.2019 г.

Ищецът ***** твърди, че на 22.12.2017 г. между него и ответника О. Г., в качеството му на кредитополучател бил сключен договор за банков кредит за текущо потребление, въз основа на който банката предоставила на ответника кредит в размер на 10 000,00 лева, който следвало да бъде погасен на 72 месечни вноски. Паричната сума била усвоена от ответника на 22.12.2017 г. по разплащателна сметка. С договора било предвидено кредитополучателят да заплаща на кредитора първоначална възнаградителна лихва в размер на 9,7 % годишно. Ответникът погасявал редовно задълженията си до м. март 2019 г., когато преустановил плащанията. Поради неизпълнение на задълженията му да плаща уговорените погасителни вноски с над 90 дни на основание т. 18.2 от общите условия, приложими към договора ***** обявила кредита за предсрочно изискуем. Сочи, че непогасените задължения по договора за кредит са, както следва: 8 348,37 лв., представляваща главница по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление, договорна лихва в размер на 3 776,58 лв. за периода от 16.03.2019 г. до 12.09.2022 г., санкционираща лихва в размер на 770,43 лв. за периода от 16.03.2019 г. до 12.09.2022 г., ведно със законната лихва за периода от 21.09.2022 г. до изплащане на вземането. С оглед изложените обстоятелства ***** моли съда да бъде постановено решение, с което ответникът да бъде осъден да заплати посочените суми. Претендира разноски.

Ответникът О. Г. чрез процесуалния си представител, назначен на основание чл. 47, ал. 6 ГПК – адв. Р. М., оспорва предявените искове. Не оспорва обстоятелството, че между страните е сключен процесния договор за кредит за текущо потребление. Счита, че договорът за кредит следва да бъде обявен за недействителен, поради наличието на

неравноправни клаузи, уговорени в полза на кредитора и увреждащи интересите на потребителя, поради което на основание чл. 23, от ЗПК ответникът следва да бъде осъден да върне само чистата стойност на кредита, без лихви и други разходи. Моли съда да отхвърли предявеният иск.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

От представеното по делото заверено копие на Договор за потребителски кредит от 22.12.2017 г. се установява, че кредиторът е предоставил на кредитополучателя кредит в размер на 10 000,00 лв., а последният са се задължил да върне заемната сума ведно с надбавка, представляваща печалба за кредитора, като съобразно погасителния план задължението е следвало да бъде погасено на 72 равни /анюитетни/ месечни вноски, съгласно приложен към договора погасителен план. Погасителните вноски, включително дължимите лихви, са платими на 15 число от съответния месец. В чл. 8 от договора страните са уговорили, че кредитът се олихвява с променлив лихвен процент в размер на 9,70 % годишно или 0,03 % на ден, формиран от стойността на 6-месечен SOFIBOR 0,268%, който при отрицателна стойност се приема със стойност нула, и фиксирана преференциална надбавка в размер на 9,432 % при изпълнение на Условиата по програма *****. В същия член е предвидено, че при нарушаване на Условиата, кредитополучателят губи правото си да ползва преференциите изцяло или частично и приложимият лихвен процент се увеличава, чрез увеличаване на надбавката, съгласно Условиата, като максималният размер, който може да достигне лихвеният процент в резултат от неизпълнение на Условиата, е променлив лихвен процент, приложим по стандартни потребителски кредити, в размер на 6-месечния SOFIBOR към съответната дата и фиксирана стандартна надбавка в размер на 13,182 %. В чл. 9 от договора за кредит е посочен размерът на ГПР – 11,96%. За обезпечаване изпълнението на задълженията по кредита е сключен и договор за залог от същата дата, с който се учредява залог върху пълния размер на сумата от 10 000,00 лв..

Представени са общи условия за предоставяне на кредити за текущо потребление, погасителен план с данни за датата на вноската, лихвен процент, оставаща главница, размер на погасителна вноска, размер на лихвена вноска, размер на такса, както и пълния размер на погасителната вноска, условия по стандартен кредит за текущо потребление, заявка за ползване на преференциален лихвен процент по кредит за текущо потребление, такси по кредити за текущо потребление. Представени са и извлечение от счетоводните книги на ищеца, както и извлечение от разплащателната сметка на ответника за периода 22.12.2017 г. – 21.09.2022 г.

Въз основа на събраните по делото писмени доказателства и при извършена проверка в счетоводството на ищеца е изготвено и заключение на съдебно-счетоводна експертиза. Установява се, че отпуснатата по кредита главница е усвоена от ответника на 22.12.2017 г. по разплащателна сметка с IBAN № ***** с титуляр О. Г.. Постъпилите плащания по кредита са в общ размер на 2 753,83 лв., с които са погасени 1 651,63 лв. главница, 1 101,57 лв. договорна лихва и 0,63 лв. санкционираща лихва. Вещото лице установява, че кредитът е бил погасяван редовно до 15.03.2019 г., като на 15.04.2019 г. е погасена част от задължението по кредита в размер на 5,69 лв. Към датата на подаване на исковата молба – 21.09.2022 г. дължимите от ответника суми са в общ размер на 12 895,38 лв., както следва: 8 348,37 лв. главница, 3776,58 лв. договорна лихва и 770,43 лв. санкционираща лихва, а към датата на получаване на исковата молба от ответника – 15.08.2023 г. в общ размер на 14 440,58 лв., както следва: 8 348,37 лв. главница, 4797,59 лв. договорна лихва и 1297,62 лв. санкционираща лихва. Към датата на подаване на исковата молба падежиралите непогасени погасителни вноски са 41 броя в размер на 8441,05, а към датата на получаване на исковата молба от ответника - 15.08.2023 г. са 53 броя в размер на 11 669,50 лв. Вещото лице посочва още, че размерът на договорната и санкциониращата лихва от 16.03.2019 г. до датата на поличаване на исковата молба от ответника - 15.08.2023 г. е общо 6149,61 лв., както следва: 4794,59 лв. договорна лихва и 1297,62 лв. санкционираща лихва.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, приема за установено от правна страна следното:

По иска с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 и чл. 23 ЗПК, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ в тежест на ищеца по делото е да проведе пълно и главно доказване на следните предпоставки: възникването и съществуването между страните по делото на валидно облигационно правоотношение по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление; изпълнение на задължението да предостави уговорения кредитен лимит на

ответника; че е настъпил падежът на задължението за връщане на сумата /включително и предпоставките, уговорени в договора за настъпване на изискуемост и/или предсрочна изискуемост/. Ищецът следва да установи и наличието на валидно постигнати договорки за заплащане на възнаградителна лихва, които не са неравноправни и не противоречат на императивните материалноправни норми, както и техния размер.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на паричното си задължение.

Съдът намира, че предвид липсата на спор между страните и въз основа на представените по делото доказателства може да се обоснове извод за съществуващото между страните правоотношение, а именно договор за потребителски кредит от 22.12.2017 г., по силата на който на ответника О. Г., видно от представените писмен доказателства, а и от заключението на вещото лице, е предоставен кредит в размер на 10 000 лв., усвоен на 22.12.2017 г.

С оглед определяне точния размер на кредиторите вземания, съдът следва да обсъди били ли са налице предпоставките за възникване на правото на банката да обяви кредита за предсрочно изискуем, респективно валидно ли е упражнено това право.

С исковата молба ищецът изрично е заявил, че с получаването на препис от исковата молба, ще счита кредита за предсрочно изискуем. Препис от исковата молба и приложенията към нея е редовно връчен на назначения по реда на чл. 47, ал. 6 ГПК особен представител на ответника на 15.08.2023 г. Съдът намира, че отправеното до особен представител уведомление за обявяване на кредит за предсрочно изискуем е редовно и прави задължението по кредита изискуемо. За да обоснове този извод съдът взе предвид, че с определение № 274/2018 г. по т.д. № 93/2018 г., I т.о. на ВКС е допуснат въпрос „Допустимо ли е предявеният осъдителен иск за вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен, ако предсрочната изискуемост е била обявена на длъжника с връчване на копие от исковата молба на особения му представител, назначен на осн. чл. 47, ал. 6 ГПК?“, като даденият в решение № 198/2019 г. по т.д. № 93/2018 г. I т.о. на ВКС отговор е „Ако волеизявлението на кредитора се съдържа в исковата молба по чл. 422 ГПК може да се приеме, че предявяването на иска има характер на волеизявление на кредитора, че счита кредита за предсрочно изискуем, и същият се обявява на длъжника с връчването на препис от исковата молба, то моментът на предсрочната изискуемост ще настъпи с получаването на преписа от ответника по иска. В решение № 114/07.09.2016 г. по т. д. № 362/2015 г., II т.о. на ВКС също е прието, че исковата молба може да има характер на волеизявление на кредитора, че счита кредита за предсрочно изискуем, и в този случай с връчването на препис от нея на ответника по иска предсрочната изискуемост се обявява на длъжника.“.

Освен предходното, следва да бъде посочено, че особения представител може да извършва всички процесуални действия, извън тези, за които е необходимо изрично пълномощно съобразно чл.34, ал.3 ГПК и може да прави всички възражения от името на ответника. След като това е така, той може валидно да приема и всички изявления и твърдения, направени от ищцовата страна и адресирани до ответника. Следователно връчването на всички книжа по делото на ответника е надлежно, ако е направено на особения представител и от този момент се пораждат свързаните с факта на връчване правни последици (в този смисъл е и решение № 198/18.01.2019 г., постановено по т.д. № 193/2018 г. на ВКС)

По гореизложените съображения настоящият съд приема, че е налице редовно уведомяване от ищеца за обявяване на кредита за предсрочно изискуем.

На основание чл. 430, ал. 2 ТЗ ответникът дължи и уговорената с банката лихва за ползването на предоставената на кредитополучателя парична сума. Ответникът дължи възнаградителна лихва за периода от 16.03.2019 г. до момента, в който кредитът е обявен за предсрочно изискуем, което в настоящия случай е датата на връчване на исковата молба на ответника – 15.08.2023 г.

Предвид изложеното съдът намира, че по делото се установява наличието на всички правопораждащи претендираните вземания юридически факти, като по отношение на размерите на вземанията съдът изцяло кредитира заключението по приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, неоспорено от страните, с оглед на което намира исковите претенции за основателни и доказани в пълния им предявен размер. Върху главницата се дължи и законна лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда – 21.09.2022 г.

Настоящият договор се явява сключен от лице, притежаващо качеството „потребител“, предвид което приложими в настоящия случай са разпоредбите на ЗПК. Съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 1 от ЗПК договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя цели, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем /кредит/ са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителя, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б от Закон за защита на потребителите, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

За неравноправния характер на клаузите в потребителския договор съдът следи служебно и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не (в този смисъл е решение № 23/07.07.2016 г. по т.д. № 3686/2014 г., I т.о. на ВКС). Доколкото в случая се касае за приложение на императивни материалноправни норми, за които съдът следи служебно по аргумент от т. 1 на ТР № 1 от 09.12.2013 г., постановено по тълк. д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК, нищожността на уговорките в процесния договор за кредит може да бъде установена и приложена служебно от съда без от страните да е наведен такъв довод.

Разпоредбите на чл. 10 и чл. 11 от ЗПК уреждат формата и съдържанието на договора за потребителски кредит. Съгласно чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Същата има характер на изначална недействителност и когато договорът за потребителски кредит бъде обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

В случая съдът намира, че договорът е сключен в изискуемата от чл. 10 ЗПК писмена форма и съдържание за този вид договори съгласно чл. 10 и чл. 11 ЗПК, като е изготвен на разбираем език и в него се съдържат всички изискуеми от закона елементи. Уговореният годишен процент на разходите /ГПР/ не противоречи на разпоредбата на ЗПК /чл. 19, ал. 4/, тъй като не надвишава петкратния размер на законната лихва. Клаузата на чл. 8 от Договора за кредит, не е неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 10 ЗПК или нищожна поради противоречие с добрите, тъй като при сключването на потребителския договор длъжникът е бил информиран за възможността на банката да увеличи лихвения процент. В чл. 8 от процесния договор за кредит е предвидено, че кредитът се олихвява с променлив лихвен процент в размер на 9,70 % годишно и фиксирана преференциална надбавка в размер на 9,432 %, при изпълнение на Условието на програма ***** /съгласно Приложение № 2 към договора/. Видно още от чл. 8 е, че максималният размер, който може да достигне лихвения процент в резултат на неизпълнение на горепосочените Условия, е променливият лихвен процент, приложим по стандартните потребителски кредити, в размер на референтния лихвен процент към съответната дата и фиксирана стандартна надбавка в размер на 13,182 %. Съгласно чл. 8.1 от договора, лихвеният процент се променя с промяната на референтния лихвен процент при предпоставките, по реда и в сроковете, посочени в Общите условия. Видно от съдържанието на клаузата, преференциалната надбавка, съставляваща единия компонент от лихвата, е с фиксиран размер, а другият компонент, формиращ размера на дължимата възнаградителна лихва – индексът SOFIBOR, е обективен и независещ от преценката на банката. В договора са посочени конкретни параметри на изменение на лихвения процент и е налице обвързаност на изменението на лихвения процент единствено от изменението на конкретния обективен показател – 6 месечния SOFIBOR, поради което следва да се счете, че кредитополучателят е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, по който може да се промени цената на предоставената финансова услуга.

Съгласно чл. 18.1 от ОУ към кредита, при забава просрочената главница се олихвява с договорения лихвен процент, увеличен с наказателна надбавка от 10%. Съгласно чл. 33 от ЗПК при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата, а съгласно ал. 2 на същата разпоредба, когато

потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва. Надбавката в размер на 10 (десет) процентни пункта от правна страна представлява обезщетение за забава по смисъла на чл. 86 ЗЗД. В приетата под делото експертиза, вещото лице е изчислило размер на дължимата санкционираща лихва, като уговореното обезщетение за забава не надвишава размера на законната лихва, поради което предявения иск се явява основателен.

Предвид гореизложеното, настоящият съдебен състав счита, че по делото се установява наличието на всички правопораждащи претендираните вземания юридически факти. Ответникът не доказва погасяване претендираните вземания, поради което съдът намира исковите за основателни. С оглед установените от съдебно-счетоводната експертиза размери на претендираните вземания, отнасящи се за процесния период, исковите се явяват основателни за пълния предявен размер и следва да бъдат уважени изцяло.

По отговорността на страните за разноски:

При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, право на разноски има единствено ищецът. От представения списък на разноските по чл. 80 ГПК, се установява, че ищецът претендира разноски за държавна такса в размер на 515,82 лева, възнаграждение за особен представител в размер на 300,00 лв., 400,00 лв. – възнаграждение за вещо лице и юрисконсултско възнаграждение в минимален размер, което на основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. с чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащане на правната помощ съдът определя на 100 лева. Ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата 1315,82 лв. разноски в настоящото производство.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА О. Г., ЕГН *****, с адрес *****, да заплати на /фирма/, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, на основание чл. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, сумата от **8 348,37 лв.**, представляваща главница по договор за предоставяне на кредит за текущо потребление от 22.12.2017 г., ведно със законната лихва за периода от 21.09.2022 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на **3 776,58 лв.** за периода от 16.03.2019 г. до 12.09.2022 г. и санкционираща лихва в размер на **770,43 лв.** за периода от 16.03.2019 г. до 12.09.2022 г.

ОСЪЖДА О. Г., ЕГН *****, с адрес *****, да заплати на /фирма/, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК съдебни разноски в размер на сумата от **1315,82 лв.**

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____